

A QUARTO BOOK

Copyright © 2008 Quarto Inc.
Translation © Vladimíra Žlutířová,
2009

All rights reserved
ISBN 978-80-7359-208-0

Quarto Publishing plc
The Old Brewery
6 Blundell Street
Londýn N7 9BH

Redakce a design:
Michelle Pickeringová
Korektura: Julia Halfordová
Rejstřík: Dorothy Frameová
Vedoucí výtvarnice:
Caroline Guestová
Ilustrace: Kang Kuo Chen
Umělecká vedoucí:
Maira Clinchová
Vydavatel: Paul Carslake

Garry Mullen
Úžasný koně

Z anglického originálu
Amazing Horse, vydaného
nakladatelstvím Chartwell Books Inc.
(Quarto Books) v Londýně roku
2008, přeložila Vladimíra Žlutířová

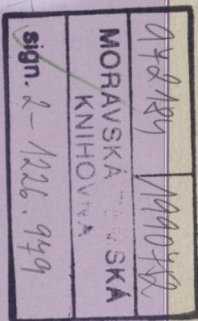
Vydala Metafora, spol. s r. o.,
v Praze roku 2009

Redakce Jana Moravcová
Technická redakce Hana D. Benešová
Korektura Karel Herynk
Sazba Netopejř®
Vytíštěno v Číně
Vydání první

U Krbu 35
100 00 Praha 10
www.metafora.cz

636.1
MUL

MZK – UK Brno

2610394931

Obsah

Obsah této knihy je řazen zcela nahodile, takže pokaždé, když ji otevřete, překvapí vás úžasná směsice nejružnějších faktů a zajímavostí ze světa koní. Pokud však potřebujete vyhledat konkrétní informace, bude vám nápomocný tento obsah, uspořádaný do jednotlivých témat. Dále můžete použít podrobný rejstřík na stranách 186–191.

Úvod 6

TĚLESNÁ CHARAKTERISTIKA

TYPY A PLEMENA KONÍ

★ Divocí koně 11 ★ Populární plemena z Ameriky 18
★ Saddlebred 18 ★ Kategorie koní 29 ★ Čistokrevní koně versus plnokrevníci 47
★ Populární plemena z Británie a Irsku 47 ★ Anglický plnokrevník 47 ★ Siláci poníci 52 ★ Malý, ale silný 52 ★ Kříženci koní 64 ★ Lehčí koně 64 ★ Plemena extrémních velikostí 71 ★ Je miniaturní kůň poník? 72 ★ Miniaturní svalovci 72 ★ Andaluský kůň 78 ★ Populární plemena z Evropy 79
★ Iberští koně 79 ★ Chovné registry 84 ★ Biologická klasifikace 88 ★ Co znamená zdivočelý kůň? 88 ★ Drobečci 94 ★ Baroko pro oko 99 ★ Populární plemena z Austrálie, Asie a Afriky 106 ★ Arabský kůň 106 ★ Populární plemena z Ruska, Pobaltských zemí a Skandinávie 147 ★ Islandský

kůň 147 ★ Typy koní 151 ★ Značkování: Au! 155 ★ Příklady značek 155 ★ Míšenci 159 ★ Poloviční quarteři 159

ZBARVENÍ A ODZNAKY

★ Groše = pevné zdraví? 13 ★ Pinto (strakáč) 26 ★ Co je na bílých kopytech špatného? 32 ★ Módní proužky 34 ★ Odznaky na hlavě 38 ★ Bílá bělejší 38 ★ Ten má ale chromu! 45 ★ Modří koně 53 ★ Palomino (žluták, izabela) 55 ★ Appaloosa 61 ★ Prastaré dědictví 61 ★ Zebří pruhy 70 ★ Srsti mnoha barev 80 ★ Existují albiní? 80 ★ Některá běžná zbarvení srsti 81 ★ Znaky na nohou 98 ★ Černý kůň 109 ★ Paint nebo pinto? 125 ★ Plaváci 175

ČÁSTI TĚLA A VELIKOST

★ Horní pysk 10 ★ Tenká kůže 32 ★ Chce to špunty do uší 43

★ Délka hřbetu 45 ★ Jakou má hlavu 58 ★ Kosti 93 ★ Vyrůstá jako máma a táta? 102 ★ Krev 115 ★ Nekonečná střeva 115 ★ Co jim chybí 115 ★ Co mají koně společného s králíky? 115 ★ Kýchají koně? 118 ★ Rozkošné dolíčky 118 ★ Jak velké má srdce 123 ★ Výška v kohoutku 144 ★ Ploché kohoutek 152 ★ Prosedlaní koně 164 ★ Koně s kapřím hřbetem 1 ★ Rosteme 165 ★ Koně s jelením krkem 170 ★ Ať se nepřekotí 175 ★ Nejmenší kůň na světě 182 ★ Nejvyšší kůň na světě 182

NOHY A KOPYTA

★ Pedikúra pro kopyta? 16 ★ Kováři 23 ★ Vybírání z kopyt 39 ★ Žába na kopytě 44 ★ Ostruhy a kaštánky 50 ★ Záprstní kost 102 ★ Koňská manikúra? 110 ★ Klimbání vestoje 113 ★ Jak to chodí na ulici 121 ★ Na manikúře 131 ★ Nohy až do nebe 139 ★ Dvě nebo čtyři kolena? 140 ★ Krásné nohy 144 ★ Vysoké podpatky 147 ★ Obutý nebo okutý? 151 ★ Třínozí koně 157 ★ Podkopy 160 ★ Co všechno má jméno po podkovech 160 ★ Výcházková obuv pro miniaturní koně 181

OČI A ZRAK

★ Tři víčka 24 ★ Prasečí oči 33 ★ Skleněné oči 36 ★ Noční vidění 42 ★ Zaostřování 93 ★ Lidské oči 98 ★ Proč máš tak velké oči? 101 ★ Slepá důvěra 136 ★ Koňský zrak 153

ZUBY A VĚK

★ Zoubky jako perličky 16 ★ Kolik je mu let 23 ★ Zuby jako rodný list 44 ★ Jak dlouho žijí 105 ★ Výpočet věku 183

SRST

★ Červené stuhu 23 ★ Vyrážka z bláta 27 ★ Padají mi chlupy 28 ★ Čas na koupel 67 ★ Dnes mi to nějak trčí 69 ★ Srst nebo kožich? 69 ★ Po španělsku dohola 74 ★ Módní ocasy 92 ★ Něco pikantního 92 ★ Zaplétání ocasu 93 ★ Hřiva a kšice 104 ★ Koňské peří 119 ★ Koňské účesy 150 ★ Koňští kudmáči 172 ★ Holí koně 172

POHYB

★ Sedí se vám pohodlně? 20 ★ Chody koní 34 ★ Canter nebo lope? 34 ★ Vedoucí noha 34 ★ Zaposlouchejte se do rytmu 51 ★ Taneční pohyby 66 ★ Umějí koně tančit? 67 ★ Točí se jako káča 67 ★ Terapie pohybem 70 ★ Španělský krok 75 ★ Létající koně 133 ★ Neobyklé chody 146

INTELOGENCE A CHOVÁNÍ

★ Řeč těla 18 ★ Přirozená zvědavost 25 ★ Trefí kůň domů? 28 ★ Kdo si hraje, nezlobí 39 ★ Proč leží 49 ★ Co říkají uši 63 ★ Zhasínáme 76 ★ Kůň jako zrcadlo 87 ★ Klkání 105 ★ Koňský rozum: IQ 108 ★ Černé vzpomínky 115 ★ Strach z vody

118 ★ Bude bouřka? 120 ★ Nejlepší kamarádi 129 ★ Osobnosti 136 ★ Hravé souboje 137 ★ Chování stáda 156 ★ Splašení koně 156 ★ Mluvicí ocasy 158 ★ Znepokojivé tkalcování 161 ★ Chytrý Hans 172 ★ Koňská mluva 178 ★ Mořští koniči 183

POHLAVÍ A PLEMENITBA

★ Klonování 16 ★ Hřebení 20 ★ Březost 33 ★ Co je u plnokrevníků tabu 47 ★ Názvosloví podle pohlaví, věku a chovu 59 ★ I klisny mají své dny 60 ★ Kdy kastrovat 75 ★ Koňácká mluva 85 ★ Dvojčata: dvoji starost 114 ★ Čtyřčata! 114 ★ Připouštění plemenků 172

ZDRAVÍ

★ Odčervování 49 ★ Kontrola životních funkcí koně 96 ★ Schvácení kopyt 99 ★ Bolest břicha může být vážná 100 ★ Dovádění na pláži? 101 ★ Očkování koní 105 ★ Koně a elektrina 109 ★ Půjčujete svůj hrnek? 125 ★ Špatné nohy 125 ★ Trochu hubdy? 127 ★ Pryč s klíšfaty 131 ★ Koňské hřbitovy 136 ★ Chodit či nechodit? 139 ★ Hlavní příčina koňské úmrtnosti 149 ★ Koně na rehabilitaci 157 ★ Koně se také střilejí 159

PÉČE, VLASTNICTVÍ A UŽÍVÁNÍ

VIASŤNICTVÍ KONĚ

✦ Co to stojí 10 ✦ Domácí úkol pro kupce koní 22 ✦ Maminko, kup mi konička 31 ✦ Něco to stojí, něco to přináší 48 ✦ Doporučení k nákupu 48 ✦ Domácí mazlíčci? 52 ✦ Rada pro kupce 74 ✦ Výuka jízdy a pronájem versus vlastnictví 87

STÁJENÍ A PŘEPRAVA

✦ Stáje jako hotel Ritz 30 ✦ Nehnu se od stáje 35 ✦ Domovy důchodců pro koně 59 ✦ Miniaturní farmy 95 ✦ Uvazování 113 ✦ Přívěsy pro koně 134 ✦ Nakládání a vykládání koní 135 ✦ Užitečná rada: Větrejte! 135 ✦ Prší, prší, jen se leje 145 ✦ Koně místo kamen 154 ✦ Letecká přeprava 165

VÝŽIVA

✦ Je libo trochu hlíny či dřeva? 13 ✦ Pojídači pisku 13 ✦ Koňská projímadla 24 ✦ Mají koně škytavku? 27 ✦ Když já jim dám ova 30 ✦ Slaný liz 33 ✦ Něco o koňském trusu 63 ✦ Oblíbené druhy sena 68 ✦ Všechno o seně 84 ✦ Stravovací hantýrka 100 ✦ Sežral můj kůň kámen? 109 ✦ Pozor na tabák 110 ✦ Praktické pravidlo při krmení 114 ✦ Stolování na zemi 121 ✦ Čas k jídlu 122 ✦ Hlídejte poměr vápníku a fosforu 130 ✦ Cukrová euforie 143 ✦ Vděční strážníci 145 ✦ Dejte si svačinu 148 ✦

Pupkáči 152 ✦ Sušenky pro koně 152 ✦ S čokoládou brzdíte 152 ✦ Těch kobližků 158 ✦ Potravinové doplňky 163 ✦ Jak se říká koňskému trusu 171 ✦ Nevypadám tlustě? 175 ✦ Koně a voda 178 ✦ Kolik vody kůň potřebuje 178 ✦ První krmení hřiběte 179 ✦ Připravte svému koni narozeninový dort 179 ✦ Mohou koně zvracet? 179 ✦ Kůmen z ruky 183

BEZPEČNOST

✦ První pomoc ve stáji 41 ✦ Lékárnička pro koně 41 ✦ Helmu vždy a všude 91 ✦ Zkuste si helmu 91 ✦ Pro větší bezpečí 142 ✦ Vázání klouzavé smyčky 171 ✦ Kudy chodí veverka 171

VÝSTROJ A ÚSTROJ

✦ Chapsy nebo čapsy? 63 ✦ Motouz nevyhazujte 84–95 ✦ Co na sebe 117 ✦ Jodhpury 129 ✦ Uzdečky bez udidla 140 ✦ Pár slov o udidlech 143 ✦ Udidla v bibli 143 ✦ Koňská výstroj 150 ✦ Program pro deštivé dny 150 ✦ Rajtky nebo rajdky? 171 ✦ Bandana 178

VÝCVIK

✦ Vysokoškolské jezdectví 17 ✦ Vzpíná se a vyhazuje 37 ✦ Výcvik s klikrem 43 ✦ Zařikávači koní 70 ✦ Pozitivní stimulace 73 ✦ Negativní stimulace 73 ✦

Imprinting neboli vtíštění 85 ✦ Možnosti cvičení 107 ✦ Nezkratní koně 126 ✦ K jždě připraven 138 ✦ Soutěže v obsedání 138 ✦ Tradice vaqueros 141 ✦ Natažené nohy 151 ✦ Vzdálená strana 154 ✦ Kyselí koně 163 ✦ Horsemanship, přirozené jezdectví 164

JEŽDĚNÍ

✦ Rajťák 11 ✦ Hlasové povely 13 ✦ Kalorie spálené při jždě 41 ✦ Diskriminace žen? 53 ✦ Bezbolestné vysedávání 60 ✦ Kolik váží, kolik nosí 71 ✦ Jezdecké umění 74 ✦ Jízda ve dvou 100 ✦ Jezdecké sedy 116 ✦ Bradu vzhůru 140 ✦ Pomůcky 142 ✦ Koně bez uzdečky 168

DISCIPLÍNY A SOUTĚŽE

✦ Všestrannost 21 ✦ Honební kůň versus skokan 21 ✦ C'est Français 31 ✦ Hokej na koních 32 ✦ Voltiž 40 ✦ Dejte si na nástěnku 60 ✦ Rodeo 62 ✦ Překážkové tratě 77 ✦ Klouzající koně 77 ✦ Hon na lišku 83 ✦ Jediněčný olympijský sport 85 ✦ Drezurní obdělňák 86 ✦ Naučte se svá písmena 86 ✦ Koukejte se na sebe 86 ✦ Drezura: koňský balet 89 ✦ Vytřvalostní ježdění 107 ✦ Pravidla jždárny 110 ✦ Gymkhana 116 ✦ Jezdecké disciplíny 117 ✦ Světové hry 122 ✦ Římská jízda 123 ✦ Povrch

jízďárny 127 † Dámské sedlo 138 † Mezinárodní jezdecká federace 168 † Rekordy ve skoku 168 † Olympijské soutěže 168 † Kvadrila 174 † Přehlídkové formace 174

DOSTIHY

† Jeden velký večírek 14 † Koňská síla 14 † Dokolečka dokola 17 † Utekl by gepardovi? 39 † Trojkoruna 46 † Dostihové barvy 73 † Jak velký je žokej 95 † Furlong 99 † Už běží 173

DALŠÍ VYUŽITÍ

† Z čeho se dělá kliš? 10 † Skokani do vody 14 † K vašim službám 50 † Hipoterapie 64 † Koně na pohřbech 65 † Koně na svatbách 65 † Koňské maso 89 † Adopce 97 † Tanec u tyče 145 † Důlní ponici 147 † Koňské kousky 162 † Pivovarští koně 176 † Koňské mléko 177 † Třimetroví policajti 180

KONĚ V HISTORII

* Lady Godiva 45 * Slavní vojevůdci a jejich koně 56 * Koňský mistr 57 * Jezdecká kasta 70 * Búrští koně 90 * Trojský kůň 111 * Pony Express 130 * Rytířská klání 170 * Vozatajství 173

MYTOLOGIE A SYMBOLIKA

* Podivný kříženc 11 * Okřídlený kůň 27 * Stájová pověra 30 * Koně v hinduismu 42 * Heraldika 43 * Koně v horoskopech 71 * Nemravný osel 72 * Pověra o rozčuchané hřívě 76 * Podkova pro štěstí 87 * Koně řecké mytologie 89 * Čtyři jezdcí apokalypsy 90 * Jednorozci: skutečnost nebo fikce? 97 * Kůň pro královnu 98 * Národní symboly 106 * Koně nordické mytologie 112 * Koně z Camelotu 112 * Mýtus o koňských sochách 179

MÉDIA A UMĚNÍ

* Koně v Pánovi prstenů 17 * Ten kůň je mi povědomý 40 * Mistry z Chincoteague 49 * Figurky koní 50 * Slavní televizní koně 54 * Hvězdy zvukového filmu 54 * Televizní hvězda ve výslužbě 55 * Hlava v posteli 58 * Jih proti Severu 65 * Koně z knížek 82 * Ryzáček 82 * Černý krasavec a koňská práva 83 * Beowulf a Grendel 120 * Mechaničti

koně 149 * Koně v umění 166 * Dejte si popcorn a pusťte film 184

ÚSLOVÍ A CITÁTY

* Koně ve slovních spojeních 25 * Koňská rčení 28 * Darovanému koni 36 * Equinofobie 45 * „Je to přímo z koňské huby“ 62 * Koně „na malé“ 73 * Citáty o koních 124 * „Koně se nechají přivést k vodě, ale nedají se přinutit, aby pili“ 162

VŠEOBECNÉ ZAJÍMAVOSTI

* Hobby horse 10 * Kolotoč neboli karusel 12 * Krásná jen jedna strana 12 * Nejdražší kůň na světě? 12 * Milovníci koní 20 * Koňská populace 24 * Kočárová mánie 25 * Koně u protinožců 26 * Vodní koně 35 * Jak se jmenují 35 * Houpací koně 35 * Pecos Bill a Widow Maker 37 * Jezdci s nohama do „o“ 42 * Jak poznáte koňáky 76 * Házení podkovou 79 * Kůň Dala 122 * Koňský slovník 127 * Dárky k výročí pro milovanou koňařku 153 * Domestikace 156

Rejstřík 186

Použité zdroje 192

